

N:o 23.

Ank. till Riksd. Kansli d. 28 Mars 1868, kl. 1 e. m.

Memorial, med förslag till sammanjemkning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid förehafvande af Utskottets Utlåtande N:o 9 i fråga om förändrade bestämmelser angående ordförandeskap i skolråd.

Uti ofvannämnda Utlåtande hade Utskottet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Herr *C. Hasselrot* i en af honom väckt motion (N:o 18 i 1:a serien) föreslagit, hemställt, *dels* att Riksdagen ville för sin del besluta, det 23 § i Kongl. Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, skulle erhålla följande förändrade lydelse:

“Kyrkoherden eller den hans embete förestår, eller ock annan prestman, som han för något tillfälle kan dertill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid hvilken särskild prestman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden eller den, som hans embete förvaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovärdar samt så många i kyrkostämma valde, för gudsfruktan och nit kände män, som församlingen finner lämpligt utse.

Ledamöter i skolrådet äro församlingens kyrkoherde, eller den hans embete förestår samt så många i kyrkostämma valde, för nit om skolväsendet kände män, som församlingen finner lämpligt utse. Skolrådet väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

I såväl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternes antal, ordföranden inberäknad, icke understiga *fem*.

Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid.“

dels ock att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, derest nämnda beslut vunne Kongl. Maj:ts samtycke, täcktes i öfverensstämmelse härmed vidtaga de förändringar i Kongl. Stadgan om folkundervis-

ningen i riket den 18 Juni 1842 och öfriga hithörande författningar, som till följd af samma beslut blefve erforderliga.

Enligt Utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har Andra Kammaren bifallit hvad Utskottet sålunda hemställt; hvaremot Första Kammaren antagit det förslag till förändrad lydelse af 23 § i förstnämnda Kongl. Förordning, som Herr Faxe i en vid Utskottets Utlåtande fogad reservation framställt, äfvensom det i samma reservation förekommande förslag till underdånig skrifvelse, och har Första Kammaren alltså för sin del beslutat, *dels* att ifrågavarande § borde erhålla följande förändrade lydelse:

“Kyrkoherden, eller den hans embete förestår, eller ock annan prestman, den han för något tillfälle kan dertill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid hvilken ständig prestman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden, eller den, som hans embete förvaltar, ej är i stämman tillstädes.

I skolrådet skall jemväl kyrkoherden, eller den hans embete förestår, vara ordförande, derest ej stiftsstyrelsen, på anmälan af kyrkoherden, eller eljest, finner skäl att annan ordförande förordna.

Ledamöter i kyrkorådet — — — utse.

Till ledamöter i skolrådet eger församlingen likaledes att å kyrkostämma utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män.

Skolrådet väljer inom sig vice ordförande.

I så väl kyrkorådet — — fem.

Ledamöterna — — tid.“

dels ock att Riksdagen skulle uti underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t, derest ett sådant beslut vunne Kongl. Maj:ts samtycke, måtte tackas i öfverensstämmelse dermed vidtaga de förändringar i Kongl. Stadgan om folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842 och öfriga dithörande författningar, som till följd af samma beslut må blifva erforderliga.

Vid sådant förhållande har Utskottet, jemlikt § 63 Riksdags-ordningen, till åliggande att söka, så vidt möjligt är, sammanjemka de olika meningarne och med förslag derom till Kamrarne inkomma. En jemförelse mellan de beslut i ämnet, som af Kamrarne blifvit fattade, visar emellertid, att dessa beslut, för så vidt de afse ordförandeskapet i skolråd, icke blott äro skiljaktiga derutinnan, att Första Kammaren endast medgifvit undantag i vissa fall från kyrkoherdes sjelfskrifvenhet till berörda befattning, under det att Andra Kammaren velat helt och hållet afskaffa samma sjelfskrifvenhet, utan äfven gå i alldeles motsatt riktning mot hvarandra, i det Första Kammaren åt *stiftsstyrelserna* öfverlemnade skolrådsordförandes tillsättande i vissa fall, men Andra Kammaren, lika med Utskottet, ansett valet af sådan ordförande alltid böra af *skolrådet* verkställas. Då en sammanjemkning af dessa meningar icke synes

Utskottet möjlig; men Kamrarne deremot varit ense i att besluta, det vice ordförande i skolråd skall af skolrådet bland dess ledamöter utses, finner Utskottet sig nu endast böra hemställa, att Kamrarne måtte, med frångående af sina förut i ämnet fattade beslut, för sin del sammanstående besluta:

att § 23 i Kongl. Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 skall erhålla följande förändrade lydelse:

“Kyrkoherden, eller den hans embete förestår, eller ock annan prestman, den han för något tillfälle kan dertill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I skolrådet skall jemväl kyrkoherden, eller den hans embete förestår, vara ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid hvilken särskild ständig prestman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden eller den, som hans embeteförvaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovärdar, samt så många i kyrkostämma valde, för gudsfruktan och nit kände män, som församlingen finner lämpligt utse.

Till ledamöter i skolrådet eger församlingen likaledes att å kyrkostämma utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män.

Skolrådet väljer inom sig vice ordförande.

I såväl kyrkorådet, som skolrådet, må ledamöternes antal likväl, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Ledamöterne i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid.“

Då sålunda ingen förändring skulle ega rum i nu gällande bestämmelse om kyrkoherdes sjelfskrifvenhet såsom ordförande i skolråd, torde den af Kamrarne hvar för sig beslutade underdåniga skrifvelsen till Kongl. Maj:t om vidtagandet af erforderliga ändringar i Folkskolestadgan jemte öfriga dithörande förordningar icke vidare påkallas, utan beslutet härom få

anses hafva förfallit.

Stockholm den 27 Mars 1868.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr *Ribbing*: "Emot det slut, hvartill Utskottet kommit, för så vidt fråga är om ordinarie ordförande i skolrådet, får jag af formela skäl reservera mig. Då det försök till sammanjemkning af olika beslut, hvilket enligt § 63 åligger Utskott, till följd af beskaffenheten af ifrågavarande olikhet, ej lyckats Utskott, har den vanliga praxis hittills varit, att Utskott i sitt förnyade Ut-låtande till antagande föreslagit antingen det beslut, som under ständsriksdagarne hade de flesta Ståndens bifall, eller ock då förr två Stånd stadnat emot två eller nu de båda Kamrarnes beslut vore olika, återupprepat sitt första, af två Stånd eller en Kammare antagna beslut. I förevarande fall åter har Utskottet, i den punkt der Kamrarne stadnat i olika beslut, nemligen i fråga om den ordinarie ordföranden i skolrådet, efter att hafva ansett sammanjemkning af dessa beslut omöjlig, *icke* afgifvit något förslag till beslut, utan i stället stadnat vid det rent negativa slut att anmärka, det fråga om ändring i förevarande fall förfallit. Den olika praktiska betydelsen af nämnda båda sätt att förfara, är lätt att finna. Enligt det förra stod det den ena Kammaren fritt att, när ärendet, på grund af Utskottets *andra* betänkande, ånyo förekom, medelst accederande till Utskottets af ena Kammaren gillade förslag, vinna en ändring i det bestående; enligt det sednare sättet åter är hvarje fråga, i hvilken Kamrarne stadnat i olika beslut vid första behandlingen, såvida sammanjemkning af Utskott ej kan åstadkommas, ovilkorligen fallen. Jag anser en sådan tillämpning af föreskriften i § 63 ej vara den enda lagenligt möjliga, till stöd för hvilken åsigt jag endast behöfver åberopa den motsatta praxis såväl vid sistlidne riksdag, som förut — anmärkande att förra Riksdags-ordningens föreskrift i detta hänseende väsentligen öfverensstämmer med den nu gällande. Jag anser deremot samma förfaringssätt onödigtvis ställa saken i fråga om bifall eller afslag på sin spets, då man erinrar sig att enligt § 59 samma ärende, såvidt möjligt är, skall af båda Kamrarne *samtidigt* behandlas. Det kan nemligen alltförväl hända att ett ärende är af den art, att ena Kammaren, heldre än att låta status quo kvarstå, vill gå in på andra Kammarens beslut om ändring äfven med frånträdande af sitt eget först fattade beslut. Möjligheten häraf, eller *valet* deremellan och afslag finnes för Kammaren, om Utskott följer den förra praxis i ifrågavarande fall, hvaremot, med den nu af Lag-Utskottet iakttagna, en af båda Kamrarne önskad och beslutad förändring kan blifva afklippt endast af det skäl, att den ena Kammaren, i det ögonblick den beslutar sättet för sådan ändring, ej känner huru

andra Kammaren samtidigt fattar beslut i samma hänseende. Anmärkas bör ock att endast enligt förra förfaringssättet en verklig analogi finnes mellan behandlingen af frågor, som af ständigt Utskott behandlats, och sådana, som remitterats till tillfälligt Utskott, vid hvilka sistnämnda vanligen den Kammare, som sist beslutar, alltid känner andra Kammarens beslut och sålunda, ifall ej båda Kamrarnes öfverensstämma, har valet mellan att antaga sistnämnda beslut eller definitivt afslag. Enligt mitt förmenande hade Lag-Utskottet alltså, i stället för sin nu gjorda förklaring att ärendet förfallit, bort förnya sitt förra af Andra Kammaren antagna förslag, derest det ej ansett sig i stället böra föreslå reservantens af Första Kammaren antagna; följaktligen i hvarje fall framställa ett *positivt* förslag till Kamrarnes bifall eller afslag.

af Herrar *Rosenberg* och *Bälter Sv. Ersson*.

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli d. 28 Mars 1868, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af gällande stadganden rörande verkställighet af Konungens Befallningshafvandes och Underrätts utslag.

Uti en inom Första Kammaren väckt och till Lag-Utskottets behandling remitterad motion, N:o 7, har Herr *C. J. Storckenfeldt* förmält, att orsaken, hvarför misstroendet till realsäkerheten i så betänklig grad tilltagit, vore att söka i nuvarande lagstiftning, som, särdeles då fråga vore om fast egendom, lemnade en tredskande gäldenär eller nyttjanderätts innehafvare ett rikt fält för trakasserier, så att ofta årtal förginge, innan man kunde erhålla liquid för en förfallen in-tecknad fordran, innan man komme i besittning af en vid exsekutiv auktion